

اثر پیش‌فرض‌های متعارض در سیاست‌گذاری علم و فناوری: موردکاوی فرایند تصویب قانون ایمنی زیستی در ایران

ابراهیم سوزنجی^{۱*}، اسکندر امیدنی^۲

۱- دانشجوی دکترای مرکز مطالعات سیاست‌گذاری علم، تکنولوژی و نوآوری - دانشگاه ساسکس انگلستان

۲- شورای ایمنی زیستی، انستیتو پاستور ایران - تهران-ایران

چکیده

قانون ایمنی زیستی کشور، در ارتباط با فناوری زیستی و مواجهه با ریسک‌های احتمالی آن، پس از حدود ۸ سال کشمکش و اختلاف نظر میان وزارتخانه و سازمان‌های درگیر در اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. اما شواهد موجود نشان می‌دهد که این قانون نه تنها کمکی به حل مسائل کشور نمی‌تواند بکند، بلکه احیاناً به معضلات موجود دامن نیز خواهد زد. موضوع مورد بحث این مقاله، بررسی کشمکش‌ها و اختلاف‌هایی گسترده پیرامون قانون ایمنی زیستی و قانون‌گذاری در حوزه فناوری زیستی است. اختلاف نظر و کشمکش‌های گسترده در سیستم‌های سیاست‌گذاری حکومت‌ها و دولت‌ها، به خصوص زمانی که ریسک، علم و فناوری با یکدیگر گره می‌خورند یکی از حوزه‌هایی است که پژوهشگران حوزه سیاست‌گذاری علم و فناوری به صورت جدی به آن پرداخته‌اند. مقاله حاضر عقیده دارد که وجود مجموعه‌ای از پیش‌فرض‌های جهت‌دهنده و متعارض درون سیستم قانون‌گذاری کشور باعث فقدان شکل‌گیری تفاهم و رسیدن به پارادایم مشترک و در نتیجه دامنه‌داری اختلاف‌ها گردیده است. در ادامه با توسعه چارچوبی که مناسب شرایط ایران است، چنین پیش‌فرض‌هایی احصاء گردیده و تفاوت‌های میان آنان و اثر آنها بر فقدان شکل‌گیری تفاهم آشکار می‌گردد. از منظر ارائه راهکار، مادامی که چنین پیش‌فرض‌هایی درون سازمان‌های دخیل در این موضوع وجود داشته باشد، کشمکش‌ها ادامه خواهد یافت و بنابراین به جای بحث در مورد سازوکارهای اجرایی، مقاله پیشنهاد می‌دهد کنشگران باید ابتدا در ارتباط با پیش‌فرض‌های احصاء شده در مقاله به بحث و تبادل نظر بپردازند تا در سایه تفاهم ایجاد شده بتوانند به سمت سازوکارهای اجرایی حرکت کنند.

کلیدواژه‌ها: ایمنی زیستی، فناوری زیستی، قانون‌گذاری، پروتکل کارتاها

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Impacts of Contradictory Assumptions in Science and Technology Policy: the Case of Biosafety Legislation in Iran

Ebrahim Souzanchi Kashani^{1*},
Eskandar Omidinia²

1- Ph.D. Student of Science, Technology and Innovation Policy Studies, Science Policy Research Unit (SPRU),
University of Sussex, Brighton, U.K

2- Biosafety Committee, Pasteur Institute of Iran, Tehran, Iran

Abstract

The biosafety law of Iran was passed by Parliament on May 2009 after nearly 8 years of disputes and disagreements between the ministries and other organizations involved. Biosafety is related to regulating biotechnology and its possible risks. However, the evidence suggests that this law might not be a helpful basis for resolving controversies, but it might also raise the profile of the issue further. This paper seeks to analyze the widespread controversies over the Biosafety Law of Iran. Analyzing controversies has been an interesting topic for scholars of science and technology policy, especially when the regulation of technology hinges on risk and science. This paper argues that the persistence of some contradictory framing assumptions engender the current controversies and have hindered the shaping of a convergence within the system over the Biosafety Law. The paper will develop a framework suitable for the situation of Iran that could identify those framing assumptions. This understanding suggests that controversies will persist as long as those framing assumptions remained unchanged. Therefore, rather than discussing the operational mechanisms of biosafety, it is pivotal to turn to the discussion over the framing assumptions that could pave the way for reaching an agreement over the biosafety law.

Keywords: Biosafety, Biotechnology, Regulation, Cartagena Protocol on Biosafety

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

---

* Corresponding Author: E.Souzanchi-Kashani@sussex.ac.uk